

Леся АЛЕКСІЄВЕЦЬ

*Доктор історичних наук, професор,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
lmalex@ukr.net*

Микола АЛЕКСІЄВЕЦЬ

*Доктор історичних наук, професор,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
malexiyevets@tnpu.edu.ua*

Оксана АЛЕКСІЄВЕЦЬ

*Кандидат філологічних наук, доцент
Київський національний лінгвістичний університет,
Київ, Україна
oksalex@ukr.net*

ЛЮДЯНІСТЬ ЯК ГОЛОВНА ЦІННІСНА МАТРИЦЯ СЬОГОДЕННЯ

З давніх давен у фокусі земного світу є Людина. Сьогодення розкрито війнами, хиткістю довіри, тож людяність є не лише визначальною моральною чеснотою, а фундаментальною ціннісною матрицею цивілізаційного розвитку, за якою існування цього світу загалом. Саме вона окреслює допустиме у відносинах різних рівнів, політиці, економіці, освіті, цифровому просторі. На наш погляд, очевидним є те, що разом із інтелектуальним і технологічним прогресом та розширенням, на часі антропологічне переосмислення та усвідомлення Людини як найвищої цінності.

Свого часу відомий грецький філософ Діоген Сінопський шукав Людину. Любомир Гузар вважав за головне «Бути Людиною» [1]. Як часто сьогодні бачимо сильні й красиві прояви людяності у вчинках, служінні, творчості, т.д. Разом з тим, на другому полюсі вбивства, злочини, зради, ін. Розуміння базового налаштування – Людина, має цілісно балансувати тіні й, «скинувши» усі невластиві людському маски, залишатись та бути світлом і любов'ю, якими є за своєю природою.

Саме людяність є відповіддю на сучасну гуманітарну та суспільну кризу. За якою ще є можливість вийти на новий рівень осягнення буття. Потужний технологічний розвиток, глобалізація вносять великі корективи у саме усвідомлення людського в них. Війни особливо загострюють це питання, увиразнюючи різні полюси проявів людей. Зростання цифровізації, автоматизації, віртуалізації ставлять на порядок дня питання, як зберегти

людське. Тож, сьогодні це не просто етична категорія, а спосіб збереження людини на землі.

Будь-яка система цінностей втрачає сенс без людини. Людяність цілісно пов'язує гідність, емпатію, вдячність, відповідальність, милосердя, повагу до іншості, прийняття у глибинному сенсі, здатність до співбуття, наскрізно поєднані силою любові й самого життя.

Кожна війна є випробуванням людяності. Бо ж оголює найтемніші й найпотворніші прояви жорстокості, та разом з тим показує найвищі приклади жертвовності, допомоги, стійкості. Російсько-українська війна принесла в наші землі у новітню добу ці явності: щодень практично для кожної людини, де би та знаходилася. Кожен обирає, як діяти й себе проявляти. Власне, відповідь на питання, як зберегти людяність визначає сьогоднішня і майбуття не лише України, а й Європи.

У цьому контексті саме освіту вбачаємо простором ствердження людяності. Адже сьогодні вона не лише надає знання, професійні компетентності, а означає і показує цей шлях людського. Особливої ролі набуває педагогічна та історична галузі. Університет стає не лише гарантом забезпечення освіти, центром науки, а й полем духовної та ціннісної зрілості.

Поява і розвиток штучного інтелекту особливо актуалізували питання нашого розгляду. То що робить людину людиною? Якою стане людина через роки? На наш погляд, саме синергія любові й світла – здатність до прийняття, відповідальності, вдячності, творення сенсів.

Власне, технології технологіями, а саме людяність є стратегічним ресурсом нашої цивілізації. Дійсний прогрес вимірюється здатністю людей залишатися людьми. А людяність є основною ціннісною матрицею сучасності – фундаментом освіти, політики, економіки, культури, нашого співбуття. І сьогодні це виклик та рішення для Кожного.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пивовар Т. Яскраві історії філософа Діогена. URL: <https://spravjniistoriyi.com.ua/2023/11/14/yaskravi-istorii-filosofa-diohena-2/>
2. Гузар Л. Спогади. К.: Вид-во Портал, 2023. 416 с.